

بررسی علل تأخیر در دفاع از پایان‌نامه در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده مجازی، آموزش

پزشکی و مدیریت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

مریم اکبری لاکه^{۱*}، فریده صدیق^۲

چکیده

مقدمه: پایان‌نامه دانشجویی یکی از الزامات فارغ‌التحصیلی هر دانشجوی تحصیلات تکمیلی بوده و با توجه به آمار بالای دانشجویان که تأخیر در تدوین و ارائه پایان‌نامه دارند، این مطالعه با هدف تعیین عوامل تأخیر در اتمام به موقع پایان‌نامه در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده مجازی، آموزش پزشکی و مدیریت دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی انجام شد.

روش بررسی: این پژوهش مقطعی با روش توصیفی-تحلیلی در سال ۱۳۹۹ با حجم نمونه‌ی ۹۸ نفر از دانشجویان با پرسش‌نامه‌ی بررسی تجربه‌ی پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی (Postgraduate research experience questionnaire) PREQ پس از ترجمه و تطبیق فرهنگی، با روایی محتوایی ۰/۶۲ و پایایی ۰/۷۰۹ انجام گرفت. پرسشنامه PREQ تجربه پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی را در هفت بعد سرپرستی، منابع، فرهنگ پژوهشی، پیشرفت و ارزیابی، مسئولیت‌ها، مهارت‌های تحقیق و پیشرفت حرفه‌ای با ۲۸ سؤال در طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای مورد سنجش قرار داد.

نتایج: از مجموع شرکت‌کنندگان، ۴۹ درصد زن و ۵۱ درصد مرد، بیشترین تعداد ۷۳/۵ درصد دارای سن کمتر از ۴۰ سال، بیشترین تعداد ۹۹ درصد در مقطع ارشد، بیشترین تعداد ۹۷ درصد در رشته آموزش پزشکی بودند. ۴۰/۸ درصد در مرحله نگارش پایان‌نامه و ۳۳/۷ درصد در مرحله دفاع بودند. از مجموع عوامل، سرپرستی با میانگین $0/6338 \pm 4/0587$ ، و مهارت‌های تحقیق با میانگین $0/561 \pm 4/07$ بیشترین تأثیر را از نظر دانشجویان در پیشبرد نگارش پایان‌نامه داشته‌اند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نظر دانشجویان در مورد عوامل پیشبرد کار پایان‌نامه، لذا برنامه‌ریزی در جهت تقویت این عوامل، تأخیر در دفاع از پایان‌نامه در دانشجویان تحصیلات تکمیلی را بهبود می‌بخشد.

واژه‌های کلیدی: دانشجوی تحصیلات تکمیلی، پایان‌نامه، تجربه پژوهشی

۱- استادیار، دانشکده پزشکی، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

۲- کارشناسی ارشد، دانشکده مجازی آموزش پزشکی و مدیریت، گروه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران.

(نویسنده مسئول): تلفن: +۹۸۲۱۸۶۷۰۳۵۳۳ پست الکترونیکی: akbarilakeh.m@iums.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۸/۱۵

تاریخ بازبینی: ۱۴۰۰/۰۸/۰۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۰۶

مؤسسات آموزشی از جمله دانشگاه‌ها نقش مهمی در ارتقای سطح علمی کشور ایفا می‌کند. توجه توأمان به حوزه‌های آموزش، پژوهش و خدمات عمومی در نظام آموزشی در رشد و توسعه دانشگاه‌ها و به تبع آن جامعه، نقش بسزایی دارد که این خود بستر ساز کارآمدی نظام آموزشی است (۱). برای نیل به این مهم، ارزیابی فعالیت‌های این حوزه‌ها اهمیت دارد. در بخش پژوهشی، یکی از با اهمیت‌ترین و مهم‌ترین فاکتورهای مؤثر در موفقیت تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی، تهیه و تدوین پایان‌نامه است که کندی و تعلل در انجام آن و اتمام بی‌موقع و دیرتر از موعد آن موجب بروز مشکلاتی در روند تحصیلی دانشجویان خواهد بود (۲).

ارزیابی دانشجویان ارشد و دکترا (تحصیلات تکمیلی) از تجارب پژوهشی در ارزیابی و ارتقای پژوهش دانشگاه مهم است (۳). بر اساس تحقیقات انجام‌شده عواملی برای ارزیابی تجارب پژوهشی شناسایی شده‌اند از جمله: سرپرستی، منابع، فرهنگ پژوهشی، پیشرفت و ارزیابی، مسئولیت‌ها، مهارت‌های تحقیق، پیشرفت حرفه‌ای، فرصت‌ها و تجربه کافی که در ساخت پرسشنامه پژوهش حاضر نیز مورد توجه بوده است (۴).

برخی از مشکلات ناشی از عدم دفاع به موقع از پایان‌نامه شامل ایجاد استرس و آشفتگی تحصیلی برای دانشجو، توقف امور فارغ‌التحصیلی دانشجو و عدم امکان استفاده از مزایای آن (مانند شرکت در آزمون دکترا)، تحمیل هزینه اضافه بابت شهریه ترم‌های تلف‌شده، ایجاد ترافیک در نوبت‌دهی وقت دفاع برای دفتر معاونت پژوهشی دانشکده به دلیل خارج از برنامه بودن دفاع این دانشجویان و تداخل با وقت دفاع دانشجویان گروه‌های بعدی، به زحمت افتادن کادر اداره آموزش دانشکده جهت انجام مکاتبات و درخواست خارج از عرف فرصت تحصیلی از آموزش کل دانشگاه، تشکیل جلسات در آموزش کل جهت تصمیم‌گیری در مورد اختصاص فرصت تحصیلی مازاد که موجب اتلاف وقت، انرژی و احتمال افت امتیاز آموزشی دانشکده در ارزیابی‌های مختلف بدلیل عدم تطابق عملکرد با

آیین‌نامه‌های آموزشی می‌باشد (۵). لذا توجه به دفاع به موقع از پایان‌نامه از اهمیت زیادی برخوردار است.

پژوهش فرایندی است که موفقیت در آن منوط به عوامل متعدد و مسئولیت مشترک استاد و دانشجو است. بخصوص برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی که بخش اعظم پایان‌نامه‌های ایشان برای رفع مشکلات نظام سلامت و جامعه است (۶). دانشگاه‌ها برای ارتقای پژوهش در دانشجویان تحصیلات تکمیلی اقدام می‌کنند. با توجه به اهمیت نقش پژوهش در رشد و توسعه کمی و کیفی دانشگاه، بررسی علل تأخیر در دفاع پایان‌نامه‌ها که روند پژوهش را از زوایای مختلف مد نظر قرار می‌دهد، حائز اهمیت به نظر می‌رسد (۷).

بنابراین با توجه به اهمیت این موضوع و به دلیل اینکه تاکنون پژوهشی در این زمینه در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، انجام نشده بود؛ هدف این مطالعه تعیین علل تأخیر در دفاع از پایان‌نامه در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده مجازی، مدیریت و آموزش علوم پزشکی شهید بهشتی قرار گرفت.

روش کار

این مطالعه مقطعی پیمایشی از نوع توصیفی، تحلیلی؛ به علل تأخیر در دفاع از پایان‌نامه در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده مجازی، مدیریت و آموزش علوم پزشکی شهید بهشتی پرداخت. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام دانشجویان تحصیلات تکمیلی بود که در مراحل نگارش پایان‌نامه بودند و قطعاً دفاع آن‌ها با تأخیر مواجه می‌شد، بودند. روش نمونه‌گیری به صورت نمونه‌گیری در دسترس از جمعیت آماری که در مرحله پایان‌نامه بودند و یا فرصت تحصیلی آنها به پایان رسیده و همچنین فارغ‌التحصیلانی که در فرصت تحصیلی مازاد، از پایان‌نامه دفاع نموده‌اند انتخاب، سپس طی تماس تلفنی با آن‌ها هماهنگی لازم را به عمل آمد و ترجیحاً به صورت تلفنی اقدام به تکمیل پرسشنامه‌های مذکور گردید.

هر آیتمی که بالای ۲/۵۰ داشت به معنی «موافق» در نظر گرفته شد درحالی‌که زیر این عدد یعنی «مخالف».

یافته‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری‌شده از نمونه‌ها، هم از روش آمار توصیفی و هم از روش‌های استنباطی استفاده شده است. آزمونها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌های جمعیت‌شناختی:

بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش نشان داد که از مجموع شرکت‌کنندگان در پژوهش، بیش از نیمی (۷۳/۵ درصد) در رده سنی کمتر از ۴۰ سال سن و ۲۶/۵ درصد مابقی در رده سنی بیشتر از ۴۰ سال قرار داشتند. ۵۱٪ مرد و ۴۹٪ زن بودند.

۹۹٪ در مقطع کارشناسی‌ارشد و تنها ۱٪ در مقطع دکتری بودند.

رشته تحصیلی آموزش پزشکی ۹۷٪ و تنها ۳٪ در رشته آموزش جامعه‌نگر بودند.

۲٪ دارای عنوان مصوب‌شده، ۱۲/۲٪ در مرحله نگارش پروپوزال، ۱۱/۲٪ در مرحله دفاع پروپوزال، ۴۰/۸٪ در حال نگارش پایان‌نامه و به میزان ۳۳/۷٪ در مرحله دفاع بودند.

معیار ورود به مطالعه تصویب طرح مقدماتی پایان‌نامه (پروپوزال) در دانشکده مربوطه و در دست انجام یا دفاع آن بود. معیار خروج از مطالعه عدم تمایل دانشجوی به پاسخ‌دهی به پرسشنامه و یا نقص در تکمیل آن بود. قبل از تکمیل پرسشنامه‌ها، به دانشجویان اطمینان داده شد که اطلاعات آن‌ها محرمانه می‌ماند.

ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه بررسی تجربه پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی (Postgraduate Research Experience Questionnaire) PREQ بود. این پرسشنامه توسط انجمن فارغ‌التحصیلان استرالیا و انجمن تحقیقات آموزشی استرالیا تهیه و تدوین شده است که در این تحقیق با توجه به شرایط فرهنگی مورد ترجمه، بازبینی و ویرایش قرار گرفت و جهت بررسی روایی صوری و محتوایی به ۱۰ نفر از صاحب‌نظران ارائه شد با روایی محتوایی ۰/۶۲ و پایایی ۰/۷ پس از انجام تغییرات و انطباق آن با شرایط روز کشور و فرهنگ کشور، نهایی گردید.

پرسشنامه در دو بخش: (۱) خصوصیات جمعیت‌شناختی شامل مقطع تحصیلی، سن، جنسیت و گروه آموزشی و (۲) سؤالات پرسشنامه که عبارت‌اند از متغیرهای سرپرستی، منابع، فرهنگ پژوهشی، پیشرفت و ارزیابی، مسئولیت‌ها، مهارت‌های تحقیق، پیشرفت حرفه‌ای و فرصت‌ها و تجربه کافی استفاده گردید و شامل ۲۸ سؤال است که با طیف لیکرت پنج‌گزینه‌ای کاملاً موافق با امتیاز ۵، موافق با امتیاز ۴، مخالف با امتیاز ۳، کاملاً مخالف با امتیاز ۲، نه موافق و نه مخالف با امتیاز ۱، مورد سنجش قرار گرفت و قوانین تصمیم‌گیری بدین‌صورت بود که

جدول ۱: یافته‌های جمعیت‌شناختی

جنسیت	زن	٪۴۹
	مرد	٪۵۱
	کل	٪۱۰۰
سن	زیر ۴۰ سال	٪۷۳.۵
	بالای ۴۰ سال	٪۲۶.۵
	کل	٪۱۰۰
مقطع تحصیلات تکمیلی	کارشناسی ارشد	٪۹۹
	دکتری	٪۱
	کل	٪۱۰۰
رشته تحصیلی	آموزش پزشکی	٪۹۷
	آموزش جامعه‌نگر	٪۳
	کل	٪۱۰۰
وضعیت پژوهشی	عنوان مصوب	٪۲
	مرحله نگارش پروپوزال	٪۱۲.۲
	مرحله دفاع پروپوزال	٪۱۱.۲
	در حال نگارش پایان‌نامه	٪۴۰.۸
	در مرحله دفاع پایان‌نامه	٪۳۳.۷
	کل	٪۱۰۰

یافته‌های تحقیق در مورد هر یک از متغیرهای تجربه پژوهشی:

در مورد هر یک از متغیرهای تجربه پژوهشی سرپرستی (نظارت)، منابع، فرهنگ پژوهشی، پیشرفت و ارزیابی، مسئولیت‌ها، مهارت‌های تحقیق، پیشرفت حرفه‌ای در جدول زیر آمده است. دانشجویان متغیر سرپرستی را با میانگین $4/31 \pm 0/738$ ، متغیر منابع را با میانگین $4/08 \pm 0/447$ ، متغیر فرهنگ پژوهشی با میانگین $3/83 \pm 0/850$ ، متغیر پیشرفت و ارزیابی را با میانگین $4/08 \pm 0/699$ ، متغیر مسئولیت‌ها را با میانگین $4/03 \pm 0/766$ ، متغیر مهارت‌های تحقیق را با میانگین $4/19 \pm 0/668$ و متغیر پیشرفت حرفه‌ای را با میانگین $4/33 \pm 0/670$ مورد سنجش قرار دادند که نشان‌دهنده موافقت دانشجویان با هر کدام از فاکتورهای مؤثر در تجربه پژوهشی دانشجویان بود. از مجموع عوامل، متغیر سرپرستی با میانگین $4/0587 \pm 0/6338$ و متغیر مهارت‌های تحقیق با میانگین

$4/07 \pm 0/561$ بیشترین تأثیر را از نظر دانشجویان در پیشبرد پایان‌نامه داشته‌اند.

بر اساس جدول زیر که شاخص‌های مرکزی و پراکندگی توزیع پاسخ‌های داده‌شده به عوامل و زیرمقیاس‌های مربوط به سؤالات تجربه پژوهشی دانشجویان را نشان می‌دهد. با توجه به میانگین‌های به‌دست‌آمده در هر زیر مقیاس می‌توان گفت هر یک از عوامل نقش مهمی در تجربه پژوهشی دانشجویان داشتند چراکه میانگین هر یک از آن‌ها بیشتر از $2/5$ بود و این یعنی تأیید آنها به‌عنوان تجربه پژوهشی دانشجویان. عامل مهارت‌های تحقیق از نظر پاسخگویان بیشترین نمره $4/07$ و عامل فرهنگ پژوهشی با میانگین $3/13$ کمترین نمره را داشتند.

جدول (۲) توصیف آماری عوامل تجربه پژوهشی دانشجویان

تعداد	سرپرستی	منابع	فرهنگ پژوهشی	پیشرفت و ارزیابی	مسئولیت‌ها	مهارت‌های تحقیق	پیشرفت حرفه‌ای
۹۸	۹۸	۹۸	۹۸	۹۸	۹۸	۹۸	۹۸
میانگین	۴/۰۵۸۷	۳/۷۹۵۹	۳/۱۳۷۸	۳/۷۳۹۸	۳/۵۸۱۶	۴/۰۷	۳/۷۰
انحراف معیار	۰/۶۳۳۸	۰/۵۶۴۵	۰/۶۵۷۱	۰/۶۰۹۱	۰/۵۲۹۷	۰/۵۶۱	۰/۴۹۰
حداقل	۲/۲۵	۲/۷۵	۲	۱	۱/۷۵	۳	۳
حداکثر	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵

همچنین بین علل تأخیر در دفاع از پایان نامه بر حسب خصوصیات دموگرافیک تفاوت معناداری وجود نداشت.

بحث

یافته‌های مطالعه حاضر بررسی تجارب پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی نشان داد که تجربه پژوهشی دانشجویان برای اغلب سؤالات متغیرها در حد متوسط بود. در میان ابعاد تجربه پژوهشی، بیشترین میانگین مربوط به بعد مهارت‌های تحقیق بود و سرپرستی و منابع در رتبه‌های بعدی قرار داشتند. مطالعات صورت گرفته توسط بهزادی و همکاران، در ایران حاکی از آن است که در سایر دانشگاه‌های مورد مطالعه نیز میانگین نمره کل تجربه پژوهشی دانشجویان متوسط بوده است (۴-۶).

در بررسی انجام شده در دانشگاه فردوسی مشهد تجربه پژوهشی به صورت نسبتاً مطلوب ارزیابی شده است و «امکانات و زیرساخت‌های دانشگاه» و «ایجاد زمینه رشد فکری» دو عامل دارای کمترین میزان تأثیر بودند (۶). همچنین نتایج مطالعه‌ای در دانشگاه شهید بهشتی نشان داد که دانشجویان فرآیند کسب تجربه پژوهشی را کمتر از متوسط ارزیابی کردند و بالاترین امتیاز به بعد «ارتقای مهارت عملی» و پایین‌ترین امتیاز به بعد «جو سازمانی حمایت‌گر پژوهش»، اختصاص دادند (۸).

مشابه یافته‌های مطالعه انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، در مطالعه نوری حکمت و همکاران نیز بعد جو دانشکده کمترین امتیاز را در میان سایر ابعاد به خود اختصاص داد. دانشجویان دانشکده‌های مختلف، دیدگاه‌های متفاوتی در مورد جو

سازمانی در دانشکده خود داشتند و ارزیابی دانشجویان از جو پژوهشی در دانشکده پزشکی، بهداشت و دندانپزشکی در ابعاد مختلف، بهتر از سایر دانشکده‌های علوم پزشکی کرمان بود (۹).

یافته‌های تحقیق بیانگر این است که دانشجویان کیفیت سرپرستی پایان‌نامه‌ها و عواملی نظیر دسترسی به استاد راهنما، هدایت استاد راهنما از زمان انتخاب موضوع و کمک استاد برای پیشرفت کار پژوهشی دانشجویان، عاملی‌هایی بودند که باعث می‌شدند دانشجویان کیفیت سرپرستی را تأثیرگذار بدانند. یمنی‌دوزی سرخابی و مظفری در مقایسه امتیاز عامل سرپرستی میان دانشکده‌های مختلف در دانشگاه علوم پزشکی مشهد، اشتغال اساتید راهنما در خارج از دانشکده را در کاهش رضایت دانشجویان از بعد سرپرستی مؤثر دانستند (۱۰). همچنین نتایج مطالعه‌ای در دانشگاه نورت ایسترن^۲ کانادا نشان داد که ارزشمندترین ویژگی‌های استاد راهنما، تسلط بر موضوع پژوهش، علاقه‌مندی به مطالعه و پژوهش، دسترس بودن، صبر و شکیبایی است و مرتبه علمی استاد راهنما، نسبت به سایر عوامل، تأثیر چندانی در ارزیابی دانشجویان از کیفیت سرپرستی در روند پژوهش نداشته است (۱۱).

در پژوهش حاضر، دانشجویان از لحاظ خصوصیات جمعیتی شناختی تفاوت معناداری در ارزیابی تجربه پژوهشی نداشتند. در دو مطالعه انجام گرفته در داخل کشور، اختلاف معنی‌داری بین دیدگاه‌های دانشجویان زن و مرد مشاهده شده است به طوری که دانشجویان زن رضایت بیشتری را ابراز کرده بودند (۸،۹) و این در حالی است که

² Northeastern

در مطالعات انجام شده در خارج از کشور تفاوت معنی داری بین دیدگاه‌های دو گروه زنان و مردان گزارش نشده است به نظر می‌رسد تفاوت شرایط و فرهنگ جوامع مورد بررسی در پژوهش‌های مختلف، توجیه‌گر تفاوت در دیدگاه‌های دانشجویان زن و مرد در تجربه پژوهشی داشته باشد (۱۴-۱۱).

در مطالعه بهزادی و داورپناه، دانشجویان دکتری تخصصی نسبت به دانشجویان کارشناسی‌ارشد رضایت کلی بیشتری از تجربه پژوهشی خود داشتند و این دو محقق دلیل چنین رضایتی را تجربه دانشجویان دکتری در انجام پژوهش نظام‌مند، آشنایی بیشتر با مشکلات و شرایط پژوهش و درک عمیق‌تر نسبت به روند انجام پژوهش در نظام دانشگاهی می‌دانستند که سطح انتظارات و خواسته‌های آنان را منطقی‌تر می‌نماید (۶).

در مطالعه مدی پیتکین^۳ در سال ۲۰۲۱ که در مورد تجربه پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دوران کوید بر روی ۴۰ هزار دانشجوی تحصیلات تکمیلی از ۹۴ موسسه آموزشی انجام شد. نتایج نشان داد که حمایت از سلامت روان دانشجویان خواسته و نیاز اصلی دانشجویان مطرح شده است. دانشجویان خواستار حمایت بیشتر از سوی اساتید راهنما برای کمک به مدیریت توسعه حرفه‌ای خود هستند. گرچه رضایت کلی دانشجویان از روند پژوهشی همچنان بالاست اما به نظر می‌رسد که در صورت نداشتن استراتژی مناسب پژوهشی در دوران کوید، کم‌کم کاهش بیابد و همه‌گیری کووید-۱۹ همچنان بر تجربه پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی تأثیر منفی گذارد (۱۵).

پرسشنامه تجربه پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی ابزاری قوی، موثق و پایا برای ارزیابی زمینه‌ای است که دانشجویان در آن به انجام پژوهش می‌پردازند. این ابزار تاکنون چندین دوره در نظام‌های آموزشی کشورهای استرالیا، انگلستان، کانادا و برخی از دانشگاه‌های ایالات متحده جهت ارزیابی تجارب پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی استفاده قرار گرفته است (۷).

پرسشنامه تجربه پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی عمدتاً آن دسته از ابعاد تأثیرگذار بر تجربه پژوهشی دانشجویان را تحت پوشش قرار می‌دهد که در اغلب رشته‌های تحصیلی عمومیت دارند؛ لذا جهت رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط دوره‌های تحصیلی خاص هر

³ Maddie Pitkin

دانشکده، ضروری است در استفاده از نتایج این پرسشنامه برخی جنبه‌های اختصاصی تأثیرگذار بر تجارب پژوهشی در آن دانشکده نیز به پرسشنامه اضافه گردد. از سوی دیگر، این ابزار دیدگاه اساتید را در کنار دیدگاه‌های دانشجویان بررسی نمی‌کند؛ گاهی برخی امکانات حمایتگر پژوهش در دانشکده‌ها فراهم شده‌اند ولی دانشجویان از وجود آنها مطلع نیستند و نیز گاهی اوقات دانشجویان انتظاراتی دارند که در راستای برنامه آموزشی پژوهشی آنها نبوده و به دلیل همین ناآگاهی، تجربه پژوهشی خود را به صورت غیرواقعی ارزیابی می‌نمایند. در صورتی که دیدگاه‌های اعضای هیئت علمی دانشکده‌ها نیز جمع‌آوری گردد، موارد انتظارات غیرواقعی بهتر مشخص خواهند شد.

نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده، می‌توان بیان داشت که به‌طور کلی، رضایتی نسبی در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده مجازی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی از عوامل تبیین‌کننده تجربه پژوهشی وجود دارد. فرهنگ پژوهشی و پیشرفت حرفه‌ای، دو عاملی هستند که دارای کمترین میزان رضایت هستند که باید بیشتر مورد توجه و دقت نظر قرار گیرند و با اختصاص بودجه و امکانات بیشتر و فراهم آوردن فضای شکوفایی علمی، نسبت به رفع این مشکل اقدام نمایند. در بین وضعیت پایان‌نامه، عنوان مصوب‌شده دارای کمترین میانگین و رضایت‌مندی نسبت به سایر وضعیت‌های پایان‌نامه بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی است که نیازمند توجه ویژه دانشگاه و برگزاری کارگاه آموزشی است تا دانشجویان در این وضعیت دانش لازم را جهت انتخاب موضوع پایان‌نامه را به راحتی به دست آورند. به هر صورت، باید به این نکته توجه داشت که در برنامه‌ریزی‌های مدیریتی برای دانشجویان می‌بایستی دانشکده و نوع حوزه‌های آموزشی مورد توجه قرار گیرد؛ چرا که تفاوت در ماهیت حوزه‌های مختلف آموزشی سبب بروز تفاوت در نیازهای دانشجویان نیز می‌گردد. اساتید راهنما در دانشگاه می‌توانند ضمن ارتقای توانایی‌های علمی خود، در جهت برقراری ارتباط و تعامل سازنده‌تر با دانشجویان گام بردارند تا در جریان یک کار پژوهشی، درک متقابل درستی از یکدیگر داشته باشند. تغییر سیستم ارزشیابی سنتی و تکیه بر معیارهای نوین سبب می‌شود تا برخی از کاستی‌های این مقوله از بین رفته و یا کاهش یابد. به‌طور کلی نظام سنتی آموزش دانشگاهی در ایران نیاز به بازنگری در بسیاری از مؤلفه‌های خود دارد و برای

فراهم نمودن محیطی پویا و فعال نیازمند تغییر و تکوین جنبه‌های مختلف خود می‌باشد. دوری از کمی‌گرایی یکی از این عوامل است. افزایش بودجه‌های تحقیقاتی دانشگاه‌ها نیز از دیگر عواملی است که می‌بایست از سوی دولتمردان و برنامه‌ریزان مورد توجه قرار گیرد.

تقدیر و تشکر صمیمانه از دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده مجازی و آموزش پزشکی که در انجام این پژوهش ما راپاری نمودند. این پژوهش با کد اخلاق IR.SBMU.SME.REC.1398.020 در دانشکده مجازی، مدیریت و آموزش پزشکی به تأیید رسیده است.

تشکر و قدردانی

References

1. Yazdani, A. *Relationship of hardiness personal characteristics and residency with educational success in students of Aja University of Medical Science*. PhD Thesis. Aja University of Medical Science, 2012. [Persian]
2. Behzadi H, Davarpanah MR. *Factors Influencing the Research Experience of the Graduate Students at Ferdowsi University of Mashhad*. *Studies in Education & Psychology* 2009; 10(2): 227-50. [Persian]
3. Marsh HW, Rowe kJ, Martin A. *Ph.D. Student's Evaluations of Research supervision*, *Journal of Higher Education* 2002; 73(3), 313-48.
4. Garavand H, Kareshki H, Ahanchian M. R. *The role of educational - research environment and social factors on the research selfefficacy of students of Mashhad University of Medical Sciences*. *Journal of Medical Education and Development* 2014; 8(4): 32-46. [Persian]
5. Faely S, Pezeshki Rad G, Chizari M. *The Survey of Effective Factors on Students' Contribution in Research Activities and Scientific Production*. *Quarterly journal of Research and Planning in Higher Education* 2007; 12 (4) :93-124. [persian]
6. Chehri A, Shahgoli N, Saberi M. *Sampling and sample size calculation in medical research*. Tehran, Pejvac Elm Arya 2007: 76-7. [Persian]
7. Park C, Hanbury A, Kulej M. *Postgraduate research experience survey 2007*. Final Report York: Higher Education Academy 2007; 1-76.
8. Yamaniduzi-Sorkhabi M, Mozafari-Farugh A. *Influencing Factors on postgraduate research experience in Shahid Beheshti University*. *Education and Psychology Studies* 2009; 10(1): 83-100. [Persian]
9. Noori Hekmat S, Rezaei M, Dehnavieh R. *Effective factors on postgraduate students research experience in Kerman University of Medical Sciences*. *Research in medical education* 2016; 8(3): 34-44. [Persian]
10. Mabrouk PA, Peters K. *Student perspectives on undergraduate research (UR) experiences in chemistry and biology*. *CUR Quarterly* 2000; 21(1): 25-33.
11. Drennan J, Clarke M. *Coursework master's programmes: the student's experience of research and research supervision*. *Studies in Higher Education* 2009; 34(5): 483-500.
12. Hodsdon L, Buckley A. *Postgraduate research experience survey: 2011 results*. Higher Education Academy 2011; 1-88.
13. Wilson A, Howitt S, Wilson K, Roberts P. *Academics' perceptions of the purpose of undergraduate research experiences in a research-intensive degree*. *Studies in Higher Education* 2012; 37(5): 513-26.
14. Park C. *The research student experience Lessons from PRES*. York: Higher Education Authority 2009; 12-3.
15. Advanve HE. *Postgraduate Research Experience Survey 2021*. Available online: <https://www.advance-he.ac.uk/news-and-views/Findings-from-2020-PRES>

Survey on Reasons behind Postgraduate Medical Thesis Delay at virtual School of Medical Education and Management of Shahid Beheshti University of Medical Sciences

Akbarilakeh M (PhD)^{1}, Sedigh F (M.SC.)²*

¹ Assistant professor, School of Medicine, Department of Medical Education, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

² M.SC. of medical education, Virtual School of Medical Education and Management, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Received: 28 Aug 2021

Revised: 27 Oct 2021

Accepted: 06 Nov 2021

Abstract

Introduction: Students' dissertations is a prerequisite for graduation and given that a majority of the students delayed in completing and submitting the dissertation, our study aims to determine the causes behind the delay in timely completion of dissertation among virtual School of Medical Education and Management, faculty graduates at Shahid Beheshti University of Medical Sciences.

Methods: This cross-sectional descriptive-analytical study was conducted in 1399 with a sample size of 98 students using the postgraduate research experience questionnaire (PREQ) to evaluate students' viewpoints, after translation and cultural adaptation, with a content validity of 0.62 and a reliability of 0.709. PREQ assessed research experience in seven dimensions of supervision, resources, research culture, advancement and evaluation, responsibilities, research skills, and professional development with 28 questions in a five-point Likert scale.

Result: Overall, 49% were female and 51% were male participated, 73.5% under the age of 40, 99% in graduate school, and 97% in medical education. About 40.8% were in the middle of thesis writing stage and 33.7% were in the defense stage. The supervision variable with an average of 4.087 ± 0.5338 , and the research skills variable with an average of 4.07 ± 0.561 had the greatest impact on students' dissertation progress.

Conclusion: Considering that students have in mind various alternatives to advance their research work, so planning to strengthen these ways minimizes the delay in defending the dissertation among postgraduate students.

Keywords: Postgraduate student, Dissertation, search experience

This paper should be cited as:

Akbarilakeh M, Sedigh F. *Survey on Reasons behind Postgraduate Medical Thesis Delay at virtual School of Medical Education and Management of Shahid Beheshti University of Medical Sciences*. J Med Edu Dev; 17 (2): 148 - 155.

* **Corresponding Author:** Tel: +98 86703533, Email: akbarilakeh.m@iums.ac.ir.